

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอพร้าว ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ รายได้ในภาคการเกษตร พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารด้านเกษตรอินทรีย์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ การศึกษาดูงานเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 9 ตัวคือ

1. อายุ
2. ระดับการศึกษา
3. รายได้ในภาคการเกษตร
4. พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร
5. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร
6. จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารด้านเกษตรอินทรีย์
7. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์
8. การศึกษาดูงานเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์
9. ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์

กับความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล และสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

1.1 อายุ

จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.23 ปี โดยเกษตรกรมีช่วงอายุระหว่าง 40–49 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 50–59 ปี ร้อยละ 12.0 ตามลำดับ มีเกษตรกรอายุมากกว่า 70 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.2 (ตาราง 2)

ตาราง 2 อายุของเกษตรกร

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30	7	2.9
30 - 39	50	20.7
40 - 49	92	38.0
50 - 59	61	25.2
60 - 69	29	12.0
70 ขึ้นไป	3	1.2
รวม	242	100.0

อายุสูงสุด 71 ปี

อายุต่ำสุด 25 ปี

อายุเฉลี่ย 47.23 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.44

1.2 ระดับการศึกษา

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7 จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาคือจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7 จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 19 และมีเกษตรกรที่จบการศึกษาระดับชั้น ปวช. หรือเทียบเท่าเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 (ตาราง 3)

All rights reserved

ตาราง 3 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือ ไม่ได้เรียนหนังสือ	7	2.9
จบต่ำกว่าระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7)	176	72.7
จบระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7)	46	19.0
จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	12	5.0
จบระดับ ปวช. หรือเทียบเท่า	1	0.4
รวม	242	100.0

1.3 รายได้ภาคการเกษตร

จากกลุ่มตัวอย่างรายได้ในภาคการเกษตรของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว ซึ่งเป็นรายได้ที่ครัวเรือนเกษตรกรได้รับจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเน้นเรื่องการทำนาเป็นหลัก และมีอาชีพอื่นๆ เช่น ทำไร่ ทำสวน หรือเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยไม่หักค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 10,000 – 29,999 บาทต่อปี มีจำนวน 156 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมาคือ รายได้ภาคการเกษตรน้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี มีจำนวน 38 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 15.7 เกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 70,000 บาทต่อปี ขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด มีเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยของเกษตรกร คือ 19,434.30 บาท

เป็นรายได้ค่อนข้างน้อยในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสารเคมี โดยเฉพาะ ยาฆ่าหญ้า และหอยเชอรี่ในการปลูกข้าว ซึ่งพบว่ามีการระบาดมากในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง (ตาราง 4)

ตาราง 4 รายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกร

รายได้ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	38	15.7
10,000 – 29,999	156	64.5
30,000 – 49,999	29	12.0
50,000 – 69,999	18	7.4
ตั้งแต่ 70,000 ขึ้นไป	1	0.4
รวม	242	100.0

รายได้ภาคการเกษตรสูงสุด 100,000 บาท รายได้ภาคการเกษตรต่ำสุด 3,000 บาท
 รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 19,434.30 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13,801.66

1.4 รายได้นอกภาคการเกษตร

จากกลุ่มตัวอย่างรายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ซึ่งเป็นรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น การรับจ้าง, ค้าขาย, ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 และ เกษตรกรจะมีรายได้นอกภาคการเกษตร จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 โดยมีรายได้ 2,000 และ 3,000 บาทต่อปี (ตาราง 5) จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรเป็นหลัก และประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรเป็นอาชีพเสริมเท่านั้น

ตาราง 5 รายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกร / ปี

รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	185	76.4
มีรายได้นอกภาคการเกษตร	57	23.6
- 1,000	6	2.5
- 2,000	19	7.9
- 3,000	13	5.4
- 4,000	1	0.4
- 5,000	9	3.7
- ตั้งแต่ 5,000 ขึ้นไป	9	3.7
รวม	242	100.0

รายได้ภาคการเกษตรสูงสุด 15,000.00 บาท รายได้ภาคการเกษตรต่ำสุด คือไม่มีรายได้
รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 2,140.71 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 896.69

1.5 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของเกษตรกร

จากการศึกษา พื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เช่น พื้นที่นา พื้นที่ไร่ พื้นที่สวน เป็นต้น พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 14 ไร่ โดยมีเกษตรกรที่มีพื้นที่ 10.00 – 14.99 ไร่ มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 31.0 รองลงมา มีพื้นที่ 5.00 – 9.99 ไร่ ร้อยละ 26.0 และมีเกษตรกรที่มีพื้นที่ ตั้งแต่ 30 ไร่ขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.3

(ตาราง 6)

ตาราง 6 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร

พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ของครัวเรือนเกษตรกร (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5	10	4.1
5.00 – 9.99	63	26.0
10.00 – 14.99	75	31.0
15.00 – 19.99	43	17.8
20.00 – 24.99	28	11.6
25.00 – 29.99	15	6.2
ตั้งแต่ 30 ไร่ขึ้นไป	8	3.3
รวม	242	100.0

พื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 41 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 2 ไร่
พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13.53 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.02

1.6 พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร

จากการศึกษา พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่นาของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 13 ไร่ โดยมีเกษตรกรที่มีพื้นที่ 10.00 – 14.99 ไร่มากที่สุด ร้อยละ 32.2 รองลงมา มีพื้นที่ 5.00 – 9.99 ไร่ ร้อยละ 26.0 และน้อยที่สุดคือพื้นที่ตั้งแต่ 30 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 3.3 (ตาราง 7)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่วมกับพื้นที่ทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร (ตาราง 4) จะเห็นได้ว่า ขนาดพื้นที่ทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร (13.53) มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับพื้นที่นาของครัวเรือนเกษตรกร (12.88)

ตาราง 7 พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร

พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5	10	4.1
5.00 – 9.99	65	26.9
10.00 – 14.99	78	32.2
15.00 – 19.99	44	18.2
20.00 – 24.99	32	13.2
25.00 – 29.99	9	3.7
ตั้งแต่ 30 ไร่ขึ้นไป	4	1.7
รวม	242	100.0

พื้นที่ทำนาสูงสุด 35 ไร่
พื้นที่ทำนาเฉลี่ย 12.88 ไร่

พื้นที่ทำนาคต่ำสุด 2 ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.02

1.7 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของเกษตรกร

ผลการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างอาจเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรได้หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่ม ชกส. กลุ่มสหกรณ์ เป็นต้น โดยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.5 เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรเพียงหนึ่งกลุ่มเท่านั้น รองลงมาร้อยละ 42.1 เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ เลย และเกษตรกรร้อยละ 12.4 เป็นสมาชิกกลุ่ม 2 กลุ่ม จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เกษตรกรร้อยละ 55.5 เป็นสมาชิกกลุ่ม แต่ร้อยละ 45.5 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม อาจส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ข่าวสาร การศึกษาดูงาน เกี่ยวกับพืชอินทรีย์หรือข้าวอินทรีย์ เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาจมี โอกาสในการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ มากกว่าจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น (ตาราง 8)

ตาราง 8 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของเกษตรกร

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	102	42.1
เป็น 1 กลุ่ม	110	45.5
เป็น 2 กลุ่ม	30	12.4
รวม	242	100.0

1.8 ความถี่ในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข้าวอินทรีย์เป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกตามประเภทสื่อ

ผลการวิเคราะห์ (ตาราง 9) พบว่า การได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข้าวอินทรีย์ เป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จากสื่อต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีระดับคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.56 คะแนน อาจเป็นเพราะตัวเกษตรกรเองไม่ค่อยมีโอกาสได้สนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์หรือข้าวอินทรีย์ เท่าที่ควร โดยเฉพาะสื่อผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล (คะแนนเฉลี่ย 0.42) ที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องจากการสื่อผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอาจจะมีได้เข้าไปสู่ท้องถิ่นโดยตรง จึงควรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งสื่ออื่น ๆ เข้าไปในระดับท้องถิ่นให้มากขึ้นและทั่วถึง

ตาราง 9 ความถี่ในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์เป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกตามประเภทสื่อ

แหล่งข้อมูล	ความถี่การได้รับข่าวสารการเกษตรแต่ละเดือน (ร้อยละ)						ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	5 ครั้ง (คน)	4 ครั้ง (คน)	3 ครั้ง (คน)	2 ครั้ง (คน)	1 ครั้ง (คน)	ไม่เคย (คน)			
สื่อบุคคล									
1. เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (1.2)	7 (2.9)	79 (32.6)	153 (63.2)	0.42	0.61	น้อยที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ของเอกชน	1 (0.4)	3 (1.2)	4 (1.7)	23 (9.5)	102 (42.1)	109 (45.0)	0.73	0.85	น้อยที่สุด
3. เพื่อนบ้าน	1 (0.4)	3 (1.2)	7 (2.9)	12 (5.0)	38 (15.7)	181 (74.8)	0.41	0.87	น้อยที่สุด
สื่อมวลชน									
1. โทรทัศน์	13 (5.4)	1 (0.4)	2 (0.8)	9 (3.7)	58 (24.0)	159 (65.7)	0.62	1.22	น้อยที่สุด
2. วิทยู	7 (2.9)	1 (0.4)	2 (0.8)	7 (2.9)	63 (26.0)	162 (66.9)	0.50	0.99	น้อยที่สุด
รวมการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์จากแหล่ง หรือสื่อต่าง ๆ รายเดือน							0.56	0.42	น้อยที่สุด

1.9 ระดับคะแนนในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์รวมทุกสื่อเป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

การวิเคราะห์หาระดับการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์จากสื่อที่ได้รับทุกประเภท คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของเอกชน เพื่อนบ้าน โทร.ทัศน์ วิทยุ เป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลตอบมาเทียบเกณฑ์เพื่อหาระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแต่ละข้อ ดังนี้

ไม่ได้รับข่าวสาร	ได้คะแนนรวม	0 คะแนน
ได้รับข่าวสารน้อย	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1 – 5 คะแนน
ได้รับข่าวสารปานกลาง	มีช่วงคะแนนระหว่าง	6 – 10 คะแนน
ได้รับข่าวสารมาก	มีช่วงคะแนนระหว่าง	11 – 15 คะแนน
ได้รับข่าวสารมากที่สุด	มีช่วงคะแนนระหว่าง	16 – 20 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ (ตาราง 10) พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์เป็นรายเดือนเฉลี่ยในระดับน้อย (2.26) โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์เป็นรายเดือนอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 1 – 5 คะแนน ร้อยละ 90.0 (218 คน) รองลงมาพบว่า เกษตรกรแต่ละคนได้รับข่าวสารในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน ร้อยละ 6.6 (16 คน) และไม่เคยได้รับข่าวสารด้านนี้เลย (ระดับ 0 คะแนน) ก็ได้รับข่าวสารในระดับมาก (คะแนนระหว่าง 11 – 15 คะแนน) ร้อยละ 1.7 เท่ากัน

ตาราง 10 ระดับคะแนนในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ หรือข่าวอินทรีย์เป็นรายเดือนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแต่ละบุคคล (รวมทุกสื่อ)

ระดับคะแนนในการได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับข่าวสาร	4	1.7
ได้รับข่าวสารน้อย	218	90.0
ได้รับข่าวสารปานกลาง	16	6.6
ได้รับข่าวสารมาก	4	1.7
รวม	242	100.0

คะแนนการได้รับข่าวสารสูงสุด 13 คะแนน คะแนนการได้รับข่าวสารต่ำสุด 0 คะแนน
 คะแนนการได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.69 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.11

1.10 ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

ผลการศึกษากการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.1 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์เลย และร้อยละ 40.9 เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ (ตาราง 11)

ตาราง 11 การฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

การฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยได้รับการฝึกอบรม	99	40.9
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	143	59.1
รวม	242	100.0

1.11 การศึกษาดูงานเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์

ผลการศึกษาศึกษาดูงานเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.1 ไม่เคยศึกษาดูงานเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เลย และร้อยละ 16.9 เคย ไปศึกษาดูงานเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ (ตาราง 12)

ตาราง 12 การศึกษาดูงานเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์

การศึกษาดูงานเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยได้รับการศึกษาดูงาน	41	16.9
ไม่เคยได้รับการศึกษาดูงาน	201	83.1
รวม	242	100.0

1.12 ความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ หรือการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกเป็นรายข้อ

การวิเคราะห์หาความรู้ ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ หรือการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการสร้างคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 13 ข้อ โดยคะแนนผู้ตอบเรียงตามลำดับความถูกต้อง กำหนดคะแนนแต่ละระดับไว้ดังนี้

ตอบ ไม่ถูกต้อง	ให้คะแนน	0	คะแนน
ตอบถูกน้อย	ให้คะแนน	1	คะแนน
ตอบถูกปานกลาง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ตอบถูกมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน

ความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ หรือการผลิตข้าวอินทรีย์ ในแต่ละข้อ เป็นรายเดือนของเกษตรกร ที่นำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้ว นำมาแปลความ โดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

ระดับความรู้้น้อยมาก	มีช่วงคะแนนระหว่าง	0.00 – 0.75
ระดับความรู้้น้อย	มีช่วงคะแนนระหว่าง	0.76 – 1.50
ระดับความรู้ปานกลาง	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1.51 – 2.25
ระดับความรู้มาก	มีช่วงคะแนนระหว่าง	2.26 – 3.00

เมื่อพิจารณาความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ ของเกษตรกร เป็นรายชื่อ จากจำนวน 13 ข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ยรวม 1.74 (ตาราง 13) ข้อที่เกษตรกรมีระดับความรู้มากมีจำนวน 1 ข้อ (มีช่วงคะแนนระหว่าง 2.26-3.00) คือ การทำเกษตรอินทรีย์สามารถรักษาสีและรสชาติได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ซึ่งในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่จำเป็นต้องเน้นในข้อนี้มากนักเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้มากแล้ว

ข้อที่เกษตรกรมีระดับความรู้ปานกลางมีจำนวน 9 ข้อ (มีช่วงคะแนนระหว่าง 1.51-2.25) คือ ก่อนทำการปลูกข้าวอินทรีย์จำเป็นต้องหยุดใช้สารเคมีเพราะเหตุใด ระยะเวลาในการหยุดใช้สารเคมีก่อนทำการปลูกข้าวอินทรีย์ แหล่งน้ำที่เหมาะสมที่ใช้ในการปลูกข้าวอินทรีย์ การทำให้ดินอุดมสมบูรณ์เพื่อการผลิตข้าวอินทรีย์ ความหมายของข้าวปลอดสารพิษ วิธีการกำจัดโรคแมลง และศัตรูพืชในการปลูกข้าวอินทรีย์ สิ่งที่สามารถใช้ในการผลิตข้าวอินทรีย์ การจัดระบบในการปลูกพืชเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน การเก็บรักษาผลผลิตของข้าวอินทรีย์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64, 1.65, 1.71, 1.73, 1.76, 1.86, 1.90, 1.95 และ 1.97 ซึ่งในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเน้นในเรื่องดังกล่าวเล็กน้อยเนื่องจากเกษตรกรพอจะมีความรู้บ้างในระดับปานกลาง

ข้อที่เกษตรกรมีระดับความรู้้น้อยมีจำนวน 3 ข้อ (มีช่วงคะแนนระหว่าง 0.76-1.50) คือ การใช้สารเคมี (ปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง, ฮอร์โมน) ในการเกษตร การเพิ่มรายได้ของเกษตรกรและครอบครัวในการทำเกษตรอินทรีย์ ความหมายของข้าวอินทรีย์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.19, 1.36 และ 1.50 ตามลำดับ ซึ่งในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจำเป็นต้องเน้นในเรื่องดังกล่าวเนื่องจากเกษตรกรยังมีความรู้้น้อย

ซึ่งจากข้อมูลโดยรวมควรมีการให้ความรู้เกษตรกรมากขึ้นเนื่องจากเกษตรกรยังมีความรู้เพียงระดับปานกลาง โดยเน้นในข้อที่เกษตรกรมีความรู้้น้อย และให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกษตรกรที่มีความรู้ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำเนกเป็นรายข้อ

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง	ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกร (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	น้อย 1 คะแนน	ไม่มีความรู้ 0 คะแนน			
1. ปัจจุบันท่านใช้สารเคมี (ปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง, ฮอร์โมน) ในการเกษตรหรือไม่	13 (5.4)	77 (31.8)	96 (39.7)	56 (23.1)	1.19	0.85	น้อย
2. ท่านคิดว่าข้าวอินทรีย์ คือข้อใด	41 (16.9)	79 (32.6)	83 (34.3)	39 (16.1)	1.50	0.96	น้อย
3. ท่านคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์ สามารถรักษาสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่	109 (45.0)	107 (44.2)	22 (9.1)	4 (1.7)	2.33	0.71	มาก
4. ท่านคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับท่านและครอบครัวหรือไม่	39 (16.1)	65 (26.9)	81 (33.5)	57 (23.6)	1.36	1.01	น้อย
5. ท่านคิดว่าข้าวปลอดสารพิษคืออะไร	64 (26.4)	96 (39.7)	48 (19.8)	34 (14.0)	1.76	0.99	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่าพื้นที่ก่อนทำการปลูกข้าวอินทรีย์จำเป็นต้องมีการหยุดใช้สารเคมี เป็นระยะเวลาอย่างน้อยเท่าใด	69 (28.5)	75 (31.0)	43 (17.8)	55 (22.7)	1.65	1.12	ปานกลาง
7. ท่านคิดว่าพื้นที่ก่อนทำการเพาะปลูกข้าวอินทรีย์จำเป็นต้องมีการหยุดใช้สารเคมีเพราะเหตุใด	71 (29.3)	67 (27.7)	49 (20.2)	55 (22.7)	1.64	1.13	ปานกลาง
8. ท่านคิดว่าแหล่งน้ำที่เหมาะสมที่ใช้ในการปลูกข้าวอินทรีย์ควรมีลักษณะอย่างไร	68 (28.1)	83 (34.3)	44 (18.2)	47 (19.4)	1.71	1.08	ปานกลาง
9. ในการทำให้ดินอุดมสมบูรณ์เพื่อผลิตข้าวอินทรีย์ควรทำอย่างไร	81 (33.5)	61 (25.2)	54 (22.3)	46 (19.0)	1.73	1.12	ปานกลาง
10. ในการปลูกข้าวอินทรีย์เราควรจัดระบบการปลูกพืชอย่างไร เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน	104 (43.0)	65 (26.9)	29 (12.0)	44 (18.2)	1.95	1.13	ปานกลาง

All rights reserved

ตาราง 13 (ต่อ) ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกเป็นรายข้อ

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง	ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกร (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	น้อย 1 คะแนน	ไม่มีความรู้ 0 คะแนน			
11. ท่านคิดว่าวิธีการเก็บรักษาผลผลิตข้าวอินทรีย์ควรทำอย่างไร	114 (47.1)	48 (19.8)	38 (15.7)	42 (17.4)	1.97	1.15	ปานกลาง
12. สิ่งใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถใช้ในการผลิตข้าวอินทรีย์ได้ทั้งหมด	99 (40.9)	64 (26.4)	35 (14.5)	44 (18.2)	1.90	1.12	ปานกลาง
13. ในการปลูกข้าวอินทรีย์ควรใช้การกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืชโดยวิธีใด	101 (41.7)	53 (21.9)	41 (16.9)	47 (19.4)	1.86	1.16	ปานกลาง
รวมความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร					1.74	0.50	ปานกลาง

ตอนที่ 2 ความต้องการในการผลิตข้าวอินทรีย์ ของเกษตรกร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

การผลิตข้าวอินทรีย์ คือ การผลิตข้าวที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีหรือสารสังเคราะห์ต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช สารเคมีกำจัดวัชพืช สารเคมีป้องกันกำจัด โรคแมลงและศัตรูศัตรูข้าว เป็นต้น ในทุกขั้นตอนการผลิต และเก็บรักษาผลผลิต โดยอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ และปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยใช้สารหรือวัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หินฟอสเฟต โดโลไมท์ เพื่อให้ดินข้าวมีความอุดมสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูได้ดี หากมีความจำเป็นต้องใช้ก็สามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติหรือสกัดจากพืชที่ไม่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์ทางเคมีได้ ทั้งนี้จะต้องไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิตในดินและในน้ำ (จากที่กล่าวมาข้างต้นในบทที่ 1) กล่าวคือการปลูกข้าวในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีในการผลิตข้าว (ปุ๋ย, ยา, ฆ่าแมลงฮอร์โมน) ซึ่งทำให้เกิดการตกค้างและไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่ม ผู้บริโภคในแถบยุโรป จึงได้มีการส่งเสริมเกษตรกรบางส่วนปลูกข้าวปลอดสารพิษคือ ลดการใช้สารเคมีลงให้อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ไม่เป็นอันตรายกับผู้บริโภค การปลูกข้าวในปัจจุบันจึงสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ (สถาบันวิจัยข้าว, 2542 :15) คือ

1. การปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี (ปุ๋ย, ยา ,ฆ่าแมลงฮอร์โมน)
2. การปลูกข้าวปลอดสารพิษ
3. การปลูกข้าวอินทรีย์

ดังนั้นจึงได้ทำการสอบถามความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว
คำตอบในตาราง 14 คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.2 ต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ และ
เกษตรกรร้อยละ 43.8 ไม่ต้องการผลิตข้าวอินทรีย์

ตาราง 14 ความต้องการในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ความต้องการผลิตข้าวของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	106	43.8
ต้องการ	136	56.2
รวม	242	100.0

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่

ได้แก่ อายุ ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ รายได้ในภาคการเกษตร พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารด้านเกษตรอินทรีย์ ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์ การศึกษาดูงานเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสหประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
X ₁	1.000	-.411***	-.136*	-.214***	.007	-.125	-.101	-.042	-.165**
X ₂		1.000	.188**	.155*	-.073	.139*	.109	.122	.130*
X ₃			1.000	.614***	.094	.197**	.213***	.175**	.160*
X ₄				1.000	.092	.107	.301***	.095	.050
X ₅					1.000	.126	.155*	.182**	.195**
X ₆						1.000	.150*	.232***	.172**
X ₇							1.000	.364***	.362***
X ₈								1.000	.314***
X ₉									1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

เมื่อ

X₁ = อายุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

X₂ = ระดับความรู้ของเกษตรกร

X₃ = รายได้ในภาคการเกษตร

X₄ = พื้นที่นา

X₅ = การเป็นสมาชิกกลุ่ม

- X_6 = จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือน
 X_7 = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์
 X_8 = การศึกษาดูงานเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์
 X_9 = ความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation ; r) ด้วยกันพบว่าส่วนใหญ่แล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับต่ำ ตามเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์จากตาราง 15 พบว่า ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะทำให้ค่า R^2 เปลี่ยนนั้น ไม่มีเลย เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีค่าใกล้เคียงกับ 0.70 ถึง 1.00

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์
ของเกษตรกร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ ที่มีผลต่อความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ Statistical Package for Social Science, SPSS/For Window เป็นสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม

	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y	1.000	-.199**	.086	.075	.097	.045	.434***	.053	-.008	0.140
X ₁			-.411	-.136	-.214	.007	-.125	-.101	-.042	-.165
X ₂				.188	.155	-.073	.139	.109	.122	.130
X ₃					.614	.094	.197	.213	.175	.160
X ₄						.092	.107	.301	.095	.050
X ₅							.126	.155	.182	.195
X ₆								.150	.232	.172
X ₇									.364	.362
X ₈										.314
X ₉										1.000

หมายเหตุ

Y = ความต้องการในการผลิตข้าวอินทรีย์

X₁ = อายุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

X₂ = ระดับการศึกษา

X₃ = รายได้ในการเกษตร

X₄ = พื้นที่นา

X₅ = การเป็นสมาชิกกลุ่ม

X₆ = จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือน

X₇ = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์

X_8 = การศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์

X_9 = ความรู้ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระ 3 ตัวเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร สามารถอธิบายว่าอายุ การได้รับข่าวสารและการศึกษาดูงานฯ สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญ ร้อยละ 22.2

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงสามารถสรุปเป็นสมการถดถอยพหุความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ได้ดังนี้

จากสมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

Y = ความต้องการในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

a = ค่าคงที่

$b_{1...9}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระอื่นที่มีอยู่ในสมการได้คงที่แล้ว

X_1 = อายุ

X_2 = ระดับการศึกษา

X_3 = รายได้ในภาคการเกษตร

X_4 = พื้นที่ทำนาของครัวเรือนเกษตรกร

X_5 = การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร

X_6 = จำนวนครั้งในการได้รับข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือน

X_7 = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องเกษตรอินทรีย์

X_8 = การศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์

X_9 = ความรู้ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2/570
633.18
46177 (1)
C.2

สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_6x_6 + b_8x_8$$

$$Y = .580 + (-.003) (\text{อายุของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว}) + .043 (\text{การได้รับข้าวสารในรอบ 1 เดือน}) + (-.065) (\text{การศึกษาดูงาน})$$

$$R = .472, R^2 = 0.222, R^2 \text{ adj} = .213, \text{SEE} = 18.519, F = 22.679^*$$

แสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุ และการศึกษาดูงานฯ มาก มีความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์น้อยกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย และไม่ได้รับการศึกษาดูงานฯ ส่วนเกษตรกรที่ได้รับข้าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือนมากจะมีความต้องการผลิตข้าวอินทรีย์มากกว่าเกษตรกรที่ได้รับข้าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือนน้อย

สามารถใช้อายุเกษตรกรผู้ปลูกข้าว การได้รับข้าวสารเรื่อง เกษตรอินทรีย์ในรอบ 1 เดือน และการศึกษาดูงาน ฯ ร่วมกันอธิบายความผันแปรของความต้องการในการผลิตข้าวอินทรีย์ได้ร้อยละ 22.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved